

Kiszélejtendő 1946. év végével 14.

Sürgősi 35

168

Magyar honvédelmi miniszter

MT 168 Hadtörténelmi Levéltár tulajdosa 1946...

V/25
fw

16.724 /eln.

sz. beérk.

Egyúttal elintézett szám:

elns. beosztály

HATÁRIDŐ:

A beadvány: {
 beküldője: H.
 száma:
 kelte: 1946.V.25.
 Előirat száma:
 Utóirat száma:
 Kapcsolatos számok:

Kiadóba érkezett:
 Tisztázta:
 Egyeztette:
 Kiadta:
 Kivezette:
 Lajstromozta:

Tárgy:

Értekezlet összehívása.

Lásza jóváhagyás előtt:

Utasítás a kiadónak:

Lásza jóváhagyás után:

Utasítás az irattárnak:

Lásza elküldés előtt:

Lásza elhelyezés előtt:

19		
Karjő	Tétel	Alapszám

189

HM VIII. d. X/I/1-14/ 1. dobz

Eméltetett:

A Békeelőkészítő munkálatok kap-
osán szükséges az autonómiák elvi
részének megbeszélése katonai síkon.

E célból a Békeelőkészítő Bizott-
ság f.évi május hó 27.-én 9^h 15^I-re
megbeszélést hív egybe a Bizottság
hivatalos helyiségébe. A megbeszélés-
re a következők szives megjelenését
kérjük:

I. e. 116.

1./ Visy Lajos vk. ezds.

v. 25. Nagyvid.

2./ Csonka Béla hmtk. ezds.

v. 25. Csonka

3./ Tömössy Ferenc vk. ezds.

v. 25. Tömössy F.

4./ Beleznay István vk. ezds.

v. 25. Beleznay I.

A megbeszélés időpontjának elő-
jegyzése és az ezan való szives meg-
jelenés végett.

1946.V.25.

[Handwritten signature]

47. VI. 23

[Handwritten signature]

169

Hadiérténelmi Levélár
tulajdona

J e g y z ő k ö n y v ,
=====

az Erdély autonómiájának kérdésében, 1946. évi május hó 27.-én
megtartott értekezletről.

J e l e n v o l t a k :

Beleznay István vk. ezredes,
Csonka Béla hmk. ezredes,
Czebe Jenő vk. alezredes,
Szemes István ezredes,
Tömössy Ferenc vk. ezredes,
Visy Lajos vk. ezredes.

Beleznay ezredes kijelenti, hogy ha Erdélynek autonómiája van, ezzel a román állam gyengül, mert Erdély a román állam keretén belül önálló lesz.

Tömössy ezredes kijelenti, hogy Erdély autonómiája csak úgy lenne elképzelhető, ha nemzetközi felügyelet alatt állana, ami viszont nem fog bekövetkezni, s így az egész a magyarságra nemcsak hogy előnyököt nem hozna, de kimondottan hátrányos lenne, amennyiben az erdélyi autonómiával való előhozakodás már előre kizárná a Magyarország felé történő esetleges határkiigazításokat.

Szemes ezredes előadja, hogy természetesen az a célunk, hogy először területi előnyökért küzdjünk, még abban az esetben is, ha előre látható, hogy ez nem fog sikerülni. Ha pedig nem sikerül, akkor tiltakozunk ellene.

Tömössy ezredesnek az a véleménye, hogy ha ezzel az autonómiával ki is jövünk, az egészet olyan módon kellene megfogalmazni, hogy ez az autonómia legalább olyan puha legyen Magyarország felé is, mint amilyen puha Románia felé lesz. De ettől eltekintve is, sokkal okosabbnak tartaná ezt az egész kérdést elejteni, mert azt veszélyesnek és kétélű fegyvernek tartja. Ugyanis még az sem látszik lehetetlennek, hogy az autonóm Erdély javára Magyarország felé eszközölnének határkiigazításokat, hogy ezáltal az ottani lakosság könnyebb megélhetését és ellátását biztosítsák. - Maga részéről az autonómia esetén okvetlenül kikötné, hogy Erdélyben egy bizonyos megkötött számú katonaság lehet csak, kizárólag rendfenntartó közegként, határmegerősítést, vagy csapatösszevonásokat egyik irányban sem végezhetnek, a katonai szolgálat szempontjából pedig mindenki teljesen egyenjogú, nemzetiségek szerint semmi megkülönböztetést tenni nem lehet. Ekkor viszont előtérbe jut az a kérdés, hogy ha az erdélyi autonómiában általában lesz a védkötelezettség, viszont csak megkötött számú lehet a katonaság, az aki ennek a katonaságnak a keretébe nem fér be, máshol, mint a regátban nem teljesíthet szolgálatot.

Beleznay ezredes erre válaszolva kijelenti, hogy Romániának is megkötött számú hadserege lesz, tehát valószínű, hogy nem is tudná befogadni az erdélyi katonákat. Ezerinte kívánságunk egyik pontja az lehetne, hogy az erdélyi autonómia Románia összlakosságának arányában tarthasson katonaságot.

Szemes ezredes jó megoldásnak találná, ha Erdély teljesen önálló lenne, mert néte szerint az ottani magyar, román és szász lakosság meg fogja találni a helyes elhelyezkedést. Erdély autonómiáját azonban ő is veszélyesnek tartja.

Czebe alezredes kijelenti, hogy véleménye szerint Magyarországra nem lenne kár, ha most az erdélyi kérdéssel kapcsolatban egy térrendező gondolattal állhatna elő, s véleménye szerint ez bizennyára meghallgatásra találna.

Visy ezredes francia lap véleményét idézi, mely szerint a békekötés során a területrendezésnél egyes nemzetek háborús felelősségén és bűnösségén túl végeredményben mégis csak a néprajzi és gazdasági adatok kell, hogy döntők legyenek.

Tömössy ezredes kijelenti, hogy szerinte most ezzel az erdélyi autonómiával nem kellene előjönni. Erre még mindig ráérünk akkor, amikor már az erdélyi kérdés végleg eldőlt, a békekötés után is kérhetjük majd ennek a kérdésnek az újbóli rendezését, ha az Egyesült Nemzetek sorába felveszik Magyarországot. Viszont ha most ezzel kijövünk és elutasítják, akkor ezt a kérdést seha többet újra felvetni nem lehet.

Czebe alezredes véleménye az, hogy a nagyhatalmak most nem a múltat fogják jutalmazni, mint ahogyan a békekötésnél seha nem a múltat nézik, hanem a jövőt, s ha az ő számukra Románia nagyobb erőt jelent, akkor ugyancsak fogják semmi esetre sem gyengíteni, annak ellenére sem, hogy végeredményben a magyar állam volt mégiscsak az, amely Németország felé a legtovább képviselt bizonyos feltartó erőt.

Visy ezredes amellett van, hogy köraszakadtig a magyar területek visszacsatolásáért kell küzdeni, s csak ezután kerülhet sor a visszamaradt területek sorának kérdésére.

Tömössy ezredes véleménye szerint a békekötés után majd kérhetjük a ványuniót, a határok puhítását és autonómiát Közép-Európa mindazon területei számára, ahol nagyszámu kisebbség él.

Visy ezredes feltétlenül kikötendőnek tartja Erdély autonómiája esetében, hogy a magyar katonák vezényleti nyelve magyar legyen és magyar vezetés alatt álljanak, mert egy nép felé sem olyan veszélyes az asszimiláció, mint éppen a román felé.

Szemes ezredes nézete az, hogy attól eltekintve, hogy törekszünk arra is, hogy a Magyarország határain kívül maradt magyarságnak lehetőleg jólétet biztosítsunk, mégis a főcélunk nem a szociális jólét biztosítása, hanem a biológiai fennmaradhatóság biztosítása a számukra.

Visy ezredes ehhez kapcsolódva még kiegészíti azzal, hogy célunk az, hogy a magyar nemzetiség ne merüljön el a román tengerben, s ezért igen fontos az, hogy a két évi katonai szolgálatát az a magyar ne román, hanem magyar környezetben szolgálja le. Második célunk pedig ezzel - t.i. a magyar seregtettek létesítésével - az, hogy ezeket a seregtetteket Románia Magyarországgal szemben ne használhassa, tehát hogy egy velünk szemben esetleg jelentkező román offenzív magatartást gyengítsen.

Szemes ezredes kijelenti, hogy végeredményben a magyar állam a Kárpát medence kitöltésére törekszik.

Tömössy ezredes felveti azt a kérdést, hogy ha mi az erdélyi magyarság számára katonai szempontból ezeket a jogokat követeljük, akkor az összes itteni román ajkuak számára ugyanilyen jogokat kell biztosítani.

Szemes ezredes is úgy látja, hogy a kölcsönösség elvében veszélyek rejlenek, bár az, hogy az autonóm Erdélyben élő magyarság számára jogokat követelünk,

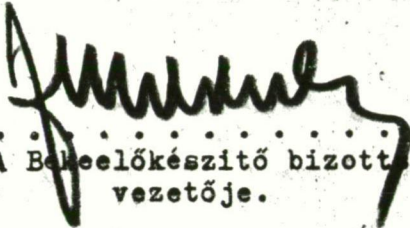
nem jelenti azt, hogy ugyanezekkel a jogokkal a szomszédos államokkal szemben is előállunk, így pl. Romániával, illetve a regáttal szemben.

Szemes ezredes felteszi a kérdést, hogy - tekintettel arra, hogy a magyar kormány hivatalosan elfogadott álláspontja az erdélyi autonómia felvetésének kérdése, - az erdélyi magyarság számára az önálló seregtestek felállítását és a magyar vezénylest kívánatosnak tartják-e, vagy sem?

Beleznay, Visy ezredesek és Czebe alezredes igennel, Tömössy ezredes nemmel válaszol, Csonka ezredes tartózkodik a szavazástól. Szemes ezredes szintén igennel szavaz.

Szemes ezredes ezután ismertette az értekezleten megjelentekkel a honvédelmi kormányzat által készített "Emlékirat"-ot.

K.M.F.

A Bekeelőkészítő bizottság
vezetője.

jegyzőkönyvvezető.